

Handläggare
Paula Tamminen
Telefon: 08-50810050

Till
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2024-02-22

Remiss av Stockholms stads säkerhetsprogram

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss
KS2023/1267

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har överlämnat en remiss av *Stockholms stads säkerhetsprogram*, KS2023/1267, till stadsdelsnämnden för yttrande.

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till nytt säkerhetsprogram eftersom programtiden för det tidigare säkerhetsprogrammet löpt ut. Säkerhetsprogrammet har reviderats och har haft utgångspunkt i att anpassa verksamheten till rådande förutsättningar i omvärlden, ny lagstiftning och övriga överenskommelser och riktlinjer inom säkerhetsområdet.

Förslaget till reviderat säkerhetsprogram slår fast övergripande mål för Stockholms stads säkerhetsarbete och beskriver stadens skyddsvärden och övergripande hotbild. Förslaget tydliggör vad som menas med att i stadens kontext bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete och hur ansvarsfördelningen är utformad.

Säkerhetsprogrammet föreslås utgå från fyra fokusområden:

- Beredskap
- Säkerhetsskydd
- Olycksförebyggande arbete
- Personsäkerhet

välfärdsbrottsligheten i Stockholms stads trygghetsprogram, det övergripande informationssäkerhetsarbetet lyfts in i stadens kvalitetsprogram och avsnittet som berör beredskap syftar till att tydligare koppla samman krisberedskapen med civilt försvar till civil beredskap. Utöver det har programmets hotbildsanalys fördjupats med Säkerhetspolisens och försvarsmyndigheternas öppna källor som referens.

Förvaltningen ställer sig positiva till revideringen av Stockholms stads säkerhetsprogram. Stora delar av programmet har förtydligats, konkretiserats och fördjupats. Förvaltningen efterfrågar tydliggöranden gällande begreppen civil beredskap, samhällsstörning och personsäkerhet då programmet ska förstås av den breda målgruppen av anställda inom Stockholms stad.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har lämnat över en remiss gällande Stockholms stads säkerhetsprogram till stadsdelsnämnden för yttrande senast 2024-03-01. Övriga remissinstanser är Stadsledningskontoret, Stockholms stadshus AB, Stockholms stads fack- och stadsdelsnämnder, polisregion Stockholm och Storstockholms brandförsvaret.

Ärendet

Kommunstyrelsen föreslår en revidering av *Stockholms stads säkerhetsprogram, 2020-2023* och har tagit fram ett förslag.

Övergripande handlar programmet om att staden ska ha en stark förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan. När en oönskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera konsekvenserna av det inträffade och säkerställa en snar återgång till normalläge. Programmet handlar också om att staden ska utveckla en robust beredskap för att möta svåra påfrestningar, där stadens planering ska dimensioneras utefter höjd beredskaps högsta läge, högsta beredskap. Stadens planering ska vara scenarionetralt, vilket innebär förmåga att hantera alla typer av oönskade händelser oavsett vad som inträffar.

I förslaget görs en uppdelning av säkerhetsarbetet i sammanlänkade fokusområden:

1. beredskap
2. säkerhetsskydd
3. olycksförebyggande arbete
4. personsäkerhet

För respektive område beskrivs hur stadens arbete ska bedrivas för att nå resultat.

Säkerhetsprogrammet föreslås dels utöva övergripande styrning av stadens lagreglerade åtaganden inom ramen för lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt säkerhetsskyddslagen (2018:585), och dels utgöra styrdokument för den överenskommelse som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) gjort gällande kommuners arbete med krisberedskap. Tillsammans med Storstockholms brandförsvars handlingsprogram sätter säkerhetsprogrammet dessutom inriktningen för stadens olycksförebyggande arbete där de båda programmen ihop täcker in arbetet enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Personsäkerhetsfrågorna har samlats i ett eget avsnitt.

Föreslaget säkerhetsprogram lyfter att ett effektivt säkerhetsarbete bygger på systematik och helhetstänk och att arbetet inkluderar omvärldsbevakning, kommunikation, samverkan, geografiskt områdesansvar samt utbildning och övning och ska genomsyra och vara integrerade delar i arbetet. Grunden för allt säkerhetsarbete är verksamhetspecifika och tematiska risk- och sårbarhetsanalyser där programmet anger stadens skyddsvärden och synliggör stadens övergripande hot- och riskbild.

Programmet beskriver vidare att säkerhetsarbetet ska bedrivas på såväl central nivå av kommunstyrelsen som på lokal nivå av nämnder och bolagsstyrelser. Ansvaret för det verksamhets- och områdesspecifika säkerhetsarbete som åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser är långtgående.

Genom förslaget fastställs en ny sektorsorganisation för stadens arbete med civil beredskap. Syftet är att möta den generella ambitionshöjningen för civil beredskap i Sverige och att spegla den nya nationella myndighetsstrukturen som trädde ikraft i oktober 2022. Vidare är syftet att skapa förutsättningar till en sammanhållen, ändamålsenlig och verksamhetsfokuserad beredskapsplanering i hela staden. Sektorsorganisationen innebär inte att någon nämnd eller bolagsstyrelse fräntas det ordinarie verksamhetsansvaret för säkerhets- och beredskapsfrågorna.

Det har gjorts förändringar av säkerhetsprogrammet i revideringen. En förändring är att arbetet mot otillåten påverkan brutits ut för att samlas tillsammans med andra frågor som kopplar till välfärdsbrottslighet i stadens reviderade trygghetsprogram. Arbetet med personsäkerhet ligger dock kvar i säkerhetsprogrammet med fokus på säkerheten för stadens anställda. En annan förändring är att det övergripande arbetet med informationssäkerhet lyfts in i stadens kvalitetsprogram, däremot hanteras informationssäkerhetsarbetet i verksamheter som omfattas av säkerhetsskyddslagen fortsatt i säkerhetsprogrammet. En ytterligare förändring är att koppla samman krisberedskapen med civilt försvar i samlingsbegreppet *civil beredskap* för en ökad förmåga att hantera oönskade händelser.

I övrigt har den kraftiga försämringen av det säkerhetspolitiska läget i omvärlden och den föränderliga hotbilden mot Sverige och Stockholm gjort att hotbildsanalysen fördjupats och breddats. Öppna källor från bland annat Säkerhetspolisen och försvarsmyndigheterna har använts som referens. Därtill har planeringsprocesser och statliga utredningar pågått under den föregående programperioden och påverkat innehållet i det reviderade programförslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på säkerhets- och trygghetsenheten inom kvalitetsavdelningen i samråd med stadsdirektörens stab och förskoleavdelning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiva till förslaget om Stockholms stads säkerhetsprogram, KS2023/1267.

Programmet lyfter fram de olika fokusområden som tillsammans med information om aktuella lagar och överenskommelser blir enkelt att ta till sig. Tydliga tillämpningsanvisningar kommer i sin tur kunna konkretisera och förtydliga arbetet.

Förvaltningen ställer sig även positiva till att programmet beskriver systematiken i säkerhetsarbetet och att programmet kompletteras med ett eget avsnitt om utbildning och övning.

Det nya samlingsbegreppet för civilt försvar och krishantering, *civil beredskap* får utrymme i programmet och tydliggör på ett bra sätt det fokus arbetet kräver. Programmet beskriver det övergripande arbetet med sektorsorganisationen, dessutom har symbolen för stadens egna skyddsvärden kompletterats med målen för det civila försvaret och dess innebörd vilket konkretiserar arbetet ytterligare. Ett förslag från förvaltningen är att förklara de lagreglerade begreppen *krishantering* och *civil försvar* i separata rubriker för att därefter beskriva *civil beredskap* som ett samlingsbegrepp som enskilt saknar lagreglering.

I programmet har begreppen *incident*, *störning* och *allvarlig händelse*, som fanns med i tidigare program slagits samman till begreppet *samhällsstörning*. Begreppen *extraordinär händelse* samt *skärpt- och högsta beredskap* är fortsatt gällande. Förvaltningen ser att även de senare begreppen är samhällsstörningar om än på en mer omfattande nivå. Omvärldsläget har försämrats avsevärt och en situation av höjd beredskap ska givetvis vara dimensionerande för stadens planering så som förslaget anger, dock finns fortsatt ett behov på stadsdelsnivå att förstå, planera för och kunna hantera oönskade händelser med konsekvenser som inte blir samhällsstörande. Förvaltningen föreslår därför att begreppet oönskad händelse fortsatt används tillsammans med tidigare

benämningar av hotskalans nivåer. Syftet är att dels möta upp säkerhetsarbetet som sker i förvaltningens kärnverksamheter och fortsatt synliggöra hotskalans samtliga nivåer.

Förvaltningen efterfrågar särskilt riktlinjer för hur förvaltningsgemensamma beroenden som identifierats i RSA och kontinuitetsarbetet ska hanteras i staden samt vägledning i hur kravställning i beredskapsfrågor ska utformas gentemot entreprenörer och utomstående aktörer.

En grundläggande del i säkerhetsarbetet är kommunikation som omnämns särskilt, vilket förvaltningen tycker är bra. Kommunikation med invånarna behövs för att öka tillit och förtroende för stadens verksamheter. Vikten av att relevant information sprids till berörda verksamheter och aktörer belyses och bidrar till att spridning av desinformation motverkas. Stockholms stad är en viktig aktör i spridning av korrekt och samordnad information för att minska effekterna av desinformationskampanjer. Syftet med stadens kommunikation är att värna stadens skyddsvärden vilket förtydligas i förslaget.

Ett område som tagits bort från säkerhetsprogrammet är arbetet med otillåten påverkan som istället flyttats till stadens trygghetsprogram. Säkerhetsprogrammet föreslås dock fortfarande omfatta personsäkerhetsincidenter som beskrivs som hot, våld och trakasserier mot medarbetare som fattar obekväma myndighetsbeslut. Definitionen av otillåten påverkan är trakasserier, hot, våld och korruption som syftar till att påverka myndighetsutövningen. Här ser förvaltningen att begreppen likväl som de olika programmens ansvarsområden tydliggörs. Saknas distinktion förslår förvaltningen att personsäkerhet och otillåten påverkan ingår i samma styrdokument.

Stadsdelsnämndernas ansvar för krisstöd dygnet runt förtydligades i en tillämpningsanvisning till tidigare säkerhetsprogram i mars 2023. Förvaltningen konstaterar att det fortsatt finns behov av att klargöra hur anvisningen ska tolkas. Förvaltningens bedömning är att stadens beredskapsförmåga ökar när det finns en likställighet i hur stadsgemensamma funktioner, så som krisstödet organiseras.

Säkerhetsskydd handlar om att skydda information och verksamheter som är av betydelse för Sveriges säkerhet ur ett nationellt perspektiv mot spioneri, sabotage, terroristbrott och vissa andra hot. Säkerhetsskydd handlar också om att skydda verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd. Den lagstiftning som styr arbetet med säkerhetsskydd är säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Det är säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) som tydliggör att informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet är de separata delar som säkerhetsskyddsarbetet delas in i.

Säkerhetsskyddad upphandling är inte en egen separat del i arbetet utan är ett sätt att hantera lagstiftningens krav i samband med upphandling, precis som säkerhetsprövningsintervjuer är ett sätt att hantera lagen i ett anställningsförfarande.

Förvaltningen anser att formuleringen i säkerhetsprogrammet bör ändras så att programmets innehåll stämmer överens med lagstiftning och Säkerhetspolisens vägledningar som rör arbetet med säkerhetsskydd.

Slutligen anser förvaltningen att förslaget till säkerhetsprogram som presenterats tydliggör stora delar av det säkerhetsarbete som pågår i staden och blir tillsammans med tydliga tillämpningsanvisningar ett användbart underlag för styrning av stadens arbete.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Stockholms stads säkerhetsprogram (remissversion)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2024-02-01
Maria Härenstam, Avdelningschef	2024-02-01